

PM 2010:117 RII (Dnr 303-1052/2009)

Stockholm - ren och hållbar stad

Skrivelse från Yvonne Ruwaida och Mats Lindqvist (båda MP)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Yvonne Ruwaida och Mats Lindqvist (båda MP) om "Stockholm – ren och hållbar stad" anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Yvonne Ruwaida och Mats Lindqvist (båda MP) har i en skrivelse den 13 maj 2009 framfört att Stockholm behöver en strategi för att komma åt engångsavfallet vid källan. I skrivelsen föreslås att kommunstyrelsen beslutar att trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för att komma åt avfallet vid källan. Vidare föreslås att ett antal förslag övervägs i samband med framtagandet av strategin, bland annat införandet av pantsystem och avgift på engångsförpackningar, krav på återanvändningsbara förpackningar och pantsystem för att erhålla serveringstillstånd samt möjligheten att placera dricksvattenfontäner runtom i staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att uppkomsten av avfall minimeras men konstaterar att en kommun, mot bakgrund av nuvarande lagstiftning, idag inte har några möjligheter att införa exempelvis avgifter eller pantsystem på engångsförpackningar.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att det är viktigt att det sker insatser på flera nivåer i samhället för att minimera uppkomsten av avfall, men i vissa delar är rådigheten begränsad på lokal nivå.

Mina synpunkter

Det är viktigt att uppkomsten av avfall minimeras men en kommun har inte några möjligheter att införa exempelvis avgifter eller pantsystem på engångsförpackningar.

Ansvar för avfallet är uppdelat mellan olika aktörer i Sverige. Kommunen ansvarar för hushållsavfall medan förpacknings- och tidningsproducenterna ansvarar för insamling av använda produkter enligt principen för producentansvar. Producentansvaret är reglerat i lag, 15 kapitlet miljöbalken (1998:808) och därunder utfärdade förordningar om olika typer av producentansvar.

Jag kan dessutom konstatera att det i miljöbalkens andra kapitel, allmänna hänsynsregler regleras att verksamheter har ett ansvar att hushålla med resurser. I de allmänna hänsynsreglerna anges att den som ska bedriva verksamhet ska vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De allmänna hänsynsreglerna innehåller ett antal grundläggande principer där det enligt hushållnings- och kretsloppsprinciperna anges att råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt. Det som utvinns ur naturen ska återanvändas, återvinnas eller bortskaffas på ett miljöriktigt sätt. I första hand ska förnyelsebara energikällor användas.

Dricksvattenfontäner är ett tilltalande och positivt inslag i stadsmiljön. Men på grund av stor och återkommande förstörelse under många år har i princip alla dricksvattenfontäner tagits bort från våra offentliga rum. Det är dessutom tveksamt om utplacering av dricksvattenfontäner är en åtgärd som i sig bidrar till att minska antalet engångsförpackningar.

Utöver det faktum att kommunen inte kan införa ett pantsystem samt att det är förpacknings- och tidningsproducenternas ansvar att samla in använda produkter vill jag upplysa om att det inte är engångsförpackningarna som är det största problemet i stadens arbete med att göra Stockholm till en ren och vacker stad. Det är fimpen som står för 65 procent av nedskräpningen i Stockholm. Vi ser emellertid att arbetet med ”Stockholm ren och vacker” börjar ge resultat då den senaste skräpmätningen visade på en minskning med 15 procent från 2009 till 2010.

Till sist vill jag även påminna om att det brännbara engångsavfallet blir fjärrvärme och el om det av en händelse inte skulle hamna i förpackningsproducenternas återvinningsbehållare.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Yvonne Ruwaida och Mats Lindqvist (båda MP) om ”Stockholm – ren och hållbar stad” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 7 oktober 2010

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skrivelse om Stockholm - ren och hållbar stad

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin och Roger Mogert (alla S)* enligt följande.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

1. Återremittera ärendet.
2. Därutöver anföra följande.

Den lagstiftning om producentansvar för förpackningar som finns bör följas upp kraftfullare i Stockholms kommun än vad som i dagsläget är fallet. Att den borgerliga majoriteten skyller på att kommunens roll begränsas till att svara för hushållsavfall tyder på ett passivt förhållningssätt i dessa frågor trots att de har stor betydelse för stockholmarna. Stora insatser kan göras genom påverkan och/eller olika typer av ekonomiska incitament, även när det gäller avfall från livsmedelsindustri och handeln. Det faktum att producentansvaret är ett uttryck för nationell lagstiftning visar också på ett tydligt sätt att dessa frågor inte är något som ligger utanför det gemensamma ansvar utan i själva verket är något som rör allmänintresset och de lösningar som hittills prövats bör både kunna utvärderas, ändras och utvecklas. Kommunen bör vara en aktiv aktör i ett sådant arbete.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) enligt följande.

Kommunstyrelsen beslutar att

1. Anta en strategi för att minska avfallet vid källan
2. Anföra följande

Vi är fullt medvetna om att ansvaret för avfall är uppdelat mellan olika aktörer i Sverige, att kommunen ansvarar för hushållsavfall och förpacknings- och tidningsproducenterna ansvarar för använda produkter enligt producentansvaret. Detta hindrar dock inte en kommun, i det här fallet Stockholms stad, att i samråd med övriga aktörer utarbeta en strategi för hur avfallet kan minimeras vid källan. Tvärtom vore det att lämpligt att Stockholm, där problemen med t ex engångsförpackningar är mycket stora, tar sin del av ansvaret. Detta är i linje med EU:s avfallshierarki som prioriterar att förhindra att avfall uppstår, till exempel genom förändrade konsumtionsmönster. Vi menar att Stockholms stad är alltför passivt i frågan om ett hållbart avfallssystem.

ÄRENDET

Yvonne Ruwaida och Mats Lindqvist (båda MP) har i en skrivelse den 13 maj 2009 framfört att Stockholm behöver en strategi för att komma åt engångsavfallet vid källan. I skrivelsen föreslås att kommunstyrelsen beslutar att trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för att komma åt avfallet vid källan. Vidare föreslås att ett antal förslag övervägs i samband med framtagandet av strategin, bland annat införandet av pantsystem och avgift på engångsförpackningar, krav på återanvändningsbara förpackningar och pantsystem för att erhålla serveringstillstånd samt möjligheten att placera dricksvattenfontäner runtom i staden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 april 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Ansvar för avfall är idag uppdelat mellan olika aktörer. Kommunen ansvarar för hushållsavfall medan förpacknings- och tidningsproducenterna ansvarar för insamling av använda produkter enligt principen för producentansvar. Producentansvaret är reglerat i lag, 15 kapitlet miljöbalken (1998:808) och därunder utfärdade förordningar om olika typer av producentansvar. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att uppkomsten av avfall minimeras men konstaterar att en kommun, mot bakgrund av nuvarande lagstiftning, idag inte har några möjligheter att införa exempelvis avgifter eller pantsystem på engångsförpackningar.

Vidare konstaterar stadsledningskontoret att det i miljöbalkens andra kapitel, allmänna hänsynsregler regleras att verksamheter har ett ansvar att hushålla med resurser. I de allmänna hänsynsreglerna anges att den som ska bedriva verksamhet ska vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De allmänna hänsynsreglerna innehåller ett antal grundläggande principer där det enligt hushållnings- och kretsloppsprinciperna anges att råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt. Det som utvinns ur naturen ska återanvändas, återvinnas eller bortskaffas på ett miljöriktigt sätt. I första hand ska förnyelsebara energikällor användas.

Stadsledningskontoret anser att dricksvattenfontäner kan utgöra ett trevligt inslag i stadsbilden, men ställer sig tveksamt till om utplacering av dricksvattenfontäner är en åtgärd som i sig bidrar till att minska antalet engångsförpackningar.

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget 2007 för Stockholms stad och inriktning för 2008 och 2009 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stockholm till en ren och vacker stad. Stadsledningskontoret konstaterar därmed att frågan är delegerad till trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelse (13/5) om ”Stockholm – ren och hållbar stad” anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2010 följande

1. att som svar på remissen överlämna kontorets utlåtande till kommunstyrelsen.
2. att förklara beslutet omedelbart justerat.

Reservation anfördes av Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 mars 2010 har i huvudsak följande lydelse.

I skrivelsen anges följande förslag att reflektera över:

1. Införa pantsystem för engångsförpackningar.
2. Införa avgift för engångsförpackningar.
3. Föra en dialog med restauranger och affärer om att erbjuda andra alternativ än engångsförpackningar och engångsmaterial
4. Ställa krav på återanvändnings bara förpackningar och pantsystem för att få serveringstillstånd
5. Placera dricksvattenfontäner runtom i staden.

Trafikkontoret anser att det är viktigt att det sker insatser på flera nivåer i samhället för att minimera uppkomsten av avfall, men i vissa delar är rådigheten begränsad på lokal nivå. Som lagstiftningen är utformad idag har staden inga möjligheter att införa vare sig avgifter eller pantsystem på engångsförpackningar, utan ansvaret ligger i producentledet. Producentansvaret för förpackningar omfattar redan idag även engångstallrikar och engångsmuggar etc (dock inte engångsbestick). Avgifter tas ut på engångsförpackningar genom producentansvaret.

I samband med tillsynen av verksamheters hushållsavfallshantering informerar Miljöförvaltningen även om hanteringen av förpackningar, för att motverka att dessa bidrar till nedskräpning bl.a. vid återvinningsstationer.

I Miljöbalkens andra kapitel, Allmänna hänsynsregler mm 5§ anges följande: "Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning." Det innebär att lagstiftningen redan idag anger verksamheters skyldighet i frågan.

Serveringstillstånd (som avser alkohol) handhas av Social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Registrering och godkännande av verksamheters hantering av livsmedel handhas av Miljöförvaltningen.

Dricksvattenfontäner är ett tilltalande och positivt inslag i stadsmiljön. Men på grund av stor och återkommande förstörelse under många år har i princip alla dricksfontäner tagits bort från våra offentliga rum. Med hänsyn till svår och därmed kostsam drift och underhåll är möjligheten begränsad att återinföra dricksfontänerna i någon större omfattning.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V) enligt följande

1. Trafikkontoret får i uppdrag att tillsammans med övriga berörda förvaltningar ta fram en strategi för att komma åt förpackningsavfallet vid källan.

Under snart två decennier har avfall och nedskräpning från förpackningar varit ett allt mer växande problem. Förpackningsinsamlingens brist på ansvar och vilja till lösningar fortsätter att drabba staden. Den borgerliga sidans allehanda löften inför det förra valet om att åtgärda den ökande nedskräpningen i Stockholm har inte infriats.

Kontorets svar på skrivelsen, som sammanfattningsvis kan uttolkas som att man egentligen inte kan göra så mycket åt problemet med den ökande nedskräpningen, visar på ett tämligen uppgivet förhållningssätt till problemet. Ansvaret för de här frågorna är med dagens kommunala organisation alltför uppsplittrat.

Det är tydligt att Stockholms stad behöver ett enhetligt förhållningssätt visavi de verksamhetsutövare som genom matförsäljning och annat indirekt sprider förpackningsavfall över stadens gator, parker och torg. Ett betydligt ökat samarbete mellan i första hand Trafik och renhållningskontoret, Stadsbyggnadskontoret, Social och arbetsmarknadsförvaltningen och Miljöskyddsförvaltningen behövs.

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2009-05-13
Dnr:	303-1052/2009
Till:	RT

Miljöpartiet de Gröna i Stockholms stadshus 2009-05-13

Skrivelse till kommunstyrelsen

Stockholm - ren och hållbar stad!

Stockholm behöver en strategi för att komma åt engångsavfallet vid källan. Engångsförpackningar och engångsmaterial är ett allt större problem som inte bara är ett resursslöseri utan också förfular staden.

Majoriteten har lovat runt men hållit tunt genom sin misslyckade strategi "Stockholm Ren och Vacker". Den styrande majoriteten har inte kommit åt källan till nedskräpningen, nämligen den ökade mängden engångsförpackningar.

Det är positivt med ökad försäljning av mat och dryck. Men staden behöver ha en politik för hur maten och drycken konsumeras utan engångsförpackningar eller åtminstone med återvunna förpackningar. Lagen om producentansvar omfattar enbart förpackningar, inte engångsmaterial. Material som engångsbestick, engångstallrikar och muggar utan lock omfattas exempelvis inte.

Stockholms stad behöver en strategi för att komma åt avfallet vid källan. Vi vill att trafik- och renhållningsnämnden tar fram en strategi för att komma åt avfallet vid källan. Här kommer några förslag som vi vill att man överväger i framttagandet av strategin:

1. Införa pantsystem för engångsförpackningar.
2. Införa avgift för engångsförpackningar.
3. Föra en dialog med restauranger och affärer om att erbjuda andra alternativ än engångsförpackningar och engångsmaterial
4. Ställa krav på återanvändningsbara förpackningar och pantsystem för att få serveringsstillstånd.
5. Placera dricksvattenfontäner runtom i staden.

Vi föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. ta fram en strategi för att minska avfallet vid källan
2. överväga förslagen som nämns ovan

Yvonne Ruwaida

Oppositionsborgarråd (MP)

Mats Lindqvist

Ledamot trafikinämnden (MP)